

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGERDÜS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KROMOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: FIAC-UTCA 49

Útban Lemberg felé

Győzelmes előnyomulásunk Galicziában — Körösmező is visszakerült magyar kézre — A németek a Balti-tengerben elsüllyesztettek egy orosz páncélos cirkálót — Antwerpenből Oszttende elé érkeztek a németek — Heves harcok Franciaországban

A fölszabadult Przemysl erődei alól galopban kénytelenek visszavonulni az oroszok kelet felé. A mi seregeinkkel szemben, amelyek egy rövid hét leforgása alatt uraivá lettek az egész Visztula—San-szögnek, nem képesek az oroszok rendszeres defenzívában megmaradni s egyre több tért veszítve a rengeteg áldozatok árán megszerzett területből, hovatovább arra kényszerülnek, hogy valamiképpen hadirendben összetartva vonhassák ki csapataikat Kelet-Galicia fensíkjáról. Az orosz haderőnek a monarchiából való kitakarodása annál sietősebb, mert az egyesült német és osztrák-magyar seregek részéről már is a körülkerítés veszedelme fenyegeti őket minden oldalról. Észak felől Suwalki irányából és dél felől a Varsó és Iwangozod irányába előretörtető német csapatok fonják az oroszok köré a halálos félkör egyik felét, a másik felét a Visztula déli folyásától ugyancsak Iwangozod irányában haladó s a most Lemberg felé nyomuló, meg a Kárpátok szorosain át immár Galiciában operáló osztrák-magyar seregek. Bizonyos, hogy nem kevésbé súlyos teljesítmények elé állítja nagyszertű katonáinkat a most eléjük szabott feladat: az oroszok kiűzése, mint amilyen súlyos próbáknak tette ki őket a háboru első fázisában a milliányi orosz hordák feltartóztatása, de bizunk annyiszor megbámult hősi erényeikben, hogy győzelmesen küzdik végig a monarchia fölszabadítását célzó szent harcaikat. Höfer tábornok mai jelentéséből láthatjuk, hogy a hadi operációk színtere a közel napokban már Kelet-Galicziába terelődik át s rövid idő múlva Lemberghen is a mi színeinkkel ékes zászló fog lengeni. Magyarországnak már tiszta az oroszoktól. Körösmező a miénk s csak az a pár apró orosz csapat lézeng még a hegyek között, amelyet a mi katonáink elszakítottak az orosz főeregtől.

A németek harcai Franciaországban is rövid idő alatt megérnek a döntéshez. — A francia hadvezetőség német kudarcokról kitálat hazugságokkal próbálja a lelket tartani elcsigázott csapataiban. Ezek a német kudarcok persze épp annyira igazak, mint azok az angol és francia jelentések, melyek szerint az elfogott, lefegyverzett és elpusztított belga hadsereg harc-képessége nem csökkent. Mai távirataink a haretéri eseményekről itt következnek:

Körösmezőt csapataink visszafoglalták

Máramarossziget, október 13. (Magyar Távirati Iroda.)
Csapataink és az oroszok között Toronyánál ütközet folyik.
Körösmezőt visszafoglaltuk.

Terebesfejérpataknál csapataink megverték az oroszokat, akik futva menekülnek.

Előnyomulásunk folytatása Galiciában

Budapest, október 13. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A főhadiszállásról jelentik: Tegnap a mi Przemysl felé előnyomuló erőink a védősereg kirohanása által támogatva annyira visszavetették a körülzáró csapatokat, hogy csak a vár keleti vonala előtt áll még ellenség.

Az ellenség visszavonulásakor Sosnica közelében több hadihíd leszakadt és számos orosz a San-ba fulladt.

Chyrowtól keletre a harc még áll. Egy kozák hadosztályt a mi lovasságunk Drohobic felé visszavetett.

Az utolsó hét meneteléseiben és harcaiban, melyeket a kedvezőtlen időjárás és a rossz utviszonyok rendkívül megnehezítettek, a mi derék csapataink teljesítő képessége újlálag fényesen bevált.

HÖFER vezérőrnagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német sajtó Przemysl fölszabadulásáról

Berlin, október 13. A Localanzeiger a következőket írja Przemysl fölszabadulásáról: Antwerpen nevezetes meghódításához nem volt kellemetlen az a gratuláció, melyet az osztrák-magyar hadsereg Przemysl fölszabadulásáról és az oroszok általános visszavonulásáról szóló jelentésének alakjában küldött nekünk.

A Kreuzzeitung írja: A vár védőseregének teljes szívből kell szerencsét kívánnunk, hogy az oroszok rohamát oly merészen állotta.

Elsüllyesztett orosz cirkáló

Berlin, október 13. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A Wolff-ügynökség jelenti hivatalosan:

Egy Bajam-típusú orosz páncélos cirkáló hajót október 11-én a Finn-öböl előtt torpedó-lövés elsüllyesztett.

Brohucke s. k.,
a tengerészeti vezérkar helyettes főnöke.

Előttünk fekvő táviratok szerint az orosz hivatalos távirati ügynökség az orosz páncélos cirkáló elsüllyesztéséről a következőket jelenti:

Október 11-én orosz időszámítás szerinti

délután 2 órakor ellenséges tengeralattjáró naszádok újból támadást intéztek „Bajan” és „Paladas” cirkálóink ellen, amelyek a Keleti-tengeren előrsi szolgálatot teljesítettek. Noha a cirkálók nyomában erős tüzérségi tüzet nyitottak meg, egy tengeralattjáró naszádnak sikerült torpedókat löni a „Paladas”-ra, amelyen robbanás történt s a cirkáló az összes rajtalevőkkel függélyesen a tenger fenekére süllyedt.

A németek harcai a franciák és az oroszok ellen

Berlin, október 13. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelenti ma délelőtt 10 órakor:

A nyugati hadszínterről nevezetesebb hír nincs. Az ellenségnek Soisson-tól keletre történt heves támadásait visszautasítottuk. Az Argonne erdőben állandóan elkeseredett harcok folynak. Csapataink sürri cserijében, rendkívül nehéz terepen, a várható minden esz-közével lépésről-lépésre kiküzdik az előnyomulást. A franciák szívósan ellenállanak, fák-ról és fákon elhelyezett gépfegyverekről lö-nek és emeletszerűen elrendezett lövészárkok mellett erős, várszerű árkokat is rendeztek be. A francia hadvezetőség részéről csapatainknak

a weuwrei sikon kivívott sikereiről terjesztett hírek valótlanok. A hadifoglyok nyilatkozatai szerint a csapatokkal azt közölték, hogy a németek megverettek és Metz több erődje elesett. A tény az, hogy ott harcoló csapataink egyetlen helyen sem vesztek, *Etain csakugy, mint eddig, birtokunkban van. A St. Mihielnél levő hadállásaink ellen intézett heves francia támadásokat mind visszavertük.*

Antwerpeni hadzsákmányunk még ma sem tekinthető át. *A Hollandiában lefegyverezettek száma megközelítőleg 28,000, köztük 2000 angol.* Antwerpenben az épületekben csekély kár esett. A kikötőben többek között 32 német, 2 osztrák gőzöst találtunk.

A keletproszországi hadszíntéren október 11-ike általában nyugalomban telt el. — Másnap Schirwindtnél az oroszoknak újabb átkaroló kísérletét visszautasítottuk. *Itt az oroszok 1500 foglyot és 20 ágyut vesztek.*

Varsótól délre az orosz előcsapatokat visszavertük.

Az oroszoknak Iwangorodtól délre megkísérelt átkelését a Visztulán, veszteségeket okozva nekik, megküszítettük.

Elesett nagyherceg

Pétervár, október 13. (Magyar Távirati Iroda.) **Oleg nagyherceg, Konstantin Konstantinovic nagyherceg fia,** aki a tannenburgi harcúterén súlyosan megsebesült, ma **belehalt sebeibe.**

Reims bombázása

Róma, október 13. A párisi *Temps* jelenti, hogy a németek ismét hevesen bombázzák Reimst. **Poincaré elnök háza elpusztultak.**

Bombavetés Páris fölött

Gent, október 13. Vasárnap ismét két **Taube** repülőgép jelent meg Páris fölött. A német aviatikusok bombákat dobtak le, amelyek a nagy Opera és az északi pályaudvar között, valamint a Bastille-tér környékén nagy pánikot okoztak a lakosságban. A Rue Lafayetteen két ember, a Rue St. Antoinen egy ember meghalt, tizenhárman pedig megsebesültek; ez utóbbiak közül egy meghalt. Egy bomba átyukasztotta a Notre-Dame székesegyház tetőzetét és meggyújtotta a favázat. A tüzet rögtön eloltották. A Taubék északi irányban elmenekültek, mert nagyon későn kezdték üldözni őket.

Antwerpen eleste

Egy olasz tábornok nyilatkozata

Köln, október 13. A *Kölnische Zeitung* jelentése szerint **Gatti** vezérőrnagy a következőket írta a *Corriera della Sera*-ban: **Az Antwerpenben fölszabadult német hadtestek olyan nyomást gyakorolhatnak, amelynek esetleg nagy eredményük lesz.**

A hatás Angliában

London, október 13. Antwerpennek a németek által történt megszállása Angliában szemmel láthatóan mély benyomást keltett. A *Times* ezt írja: Antwerpen elestét Londonban tagadhatatlanul sajnálják. A hírt megilletődéssel fogadták. Az eredmények morális hatása jelentős, mert a kormány előzőleg már irt a német támadás rettenetes jellegéről. — Antwerpen megszállása lehetővé teszi a németeknek, hogy — ha Franciaországból ki-

verik őket — Németország helyett Belgiumban folytathassák a háborút. Antwerpen végleges sorsa az angol csapatok harcúteri szerencsésjétől függ.

A bolgárok Antwerpen elestéről

Szofia, október 13. A *Kambana* azt írja, hogy **Antwerpen bevétele a mostani háború egyik legnagyobb eredménye.** Ennek a főleg Angliára mért csapásnak az eredménye különösen a további hadműveletek következményeiben keresendő. **A csatorna s így Anglia fővárosa van ezáltal fenyegetve.** A németeknek a francia harcúteren való győzelme biztosítva van. **Antwerpen eleste azonban az orosz hadszínterekre is igen nagy befolyással lesz és emelni fogja az osztrák-magyar-német hadseregek önbizalmát.** Az orosz sáznak anélkül is megtépett szárnyát hamarosan le fogják vágni. Antwerpen eleste sok népnek a felszabadítására vezet, amelyek Oroszországnak és szövetségeseinek a járma alatt színylődnék. Ezért üdvözljük mi szívünkkel a németek sikerét.

A németek Ostende előtt

Berlin, október 13. A *Localanzeiger* ielenti Rosendaalból 11-ikéről:

A németek elővédje elérte Ostendét. — Nagy angol flotta jelent meg Ostende előtt, hogy a menekülő angol és belga katonaságot fölvegye.

Angolelles mozgalom Indiában

Konstantinápoly, október 13. A török lapok jelentik *Teheránból:* A *Sems* című újság jelenti az indiai Askabadból, hogy az afganisztáni emir fia, **Bajadur emir** egy hadsereggel fölvonult az indiai határra és **átlépte a határt.**

Simlából érkezett jelentés szerint az **Emden** német cirkálónak Madras előtt való megjelenése nagy lelkesedést keltett a nacionalista pártok között.

Angol hivatalnokok ellen merényletek történtek, amelyeket állítólag az indiai függetlenségi párt, India legerősebb forradalmi egyesülete részéről követtek el.

Biztosra veszik, hogy az **indiai csapatoknak az európai harcúterekre való elszállítását a csapatoknak az országban tanúsított megbízhatatlan magatartása miatt történt,** mert attól féltek, hogy ezek az esetleges fölkelési mozgalmak során jelentős szerepet játszhatnak.

Gent a németeké

Berlin, október 13. (Magyar Távirati Iroda.) **A német csapatok megszállták Gent városát.**

Szerbia összeomlása

Szofia, október 13. (Bud. Tud.) Nisből érkezett jelentések szerint **a negyedik szerb sereg, amely Visegrádnál vereséget szenvedett, megtizedelve menekült át a határon. A Krupanján harcoló szerb sereg helyzete kétségbeesett. A visszavonuló szerbek a bolgár határon gyülekeznek.**

A debreceni segítő-akció

Téli ruhát a katonáknak!

A segítő-bizottság kéri azon hölgyeket, kik a hadbavonultak részére meleg téliruhákat kötöttek, hogy fejevédő, nyakvédő, mellvédő, térdvédő, lábszárvédő, alsóing, alsónadrág, kapca adományait a főispáni titkári hivatalhoz átkötve és névvel ellátva mielőbb elküldeni sziveskedjenek.

Ujabbán a következők adományoztak téli ruhaneműt a katonák számára: **Kertész Rózi** 1 csuklódvédő, 2 pár harisnya, özv. Kaiser Albertné 1 fejevédő, 3 csuklódvédő, N. N. 2 csuklódvédő, Raintz Dezső 2 fejevédő, 2 csuklódvédő, Birinyi Lajosné 2 fejevédő, 4 csuklódvédő, 2 térdvédő, Eöry Jánosné 2 fejevédő, 2 csuklódvédő, osonczy Károlyné 2 lábszárvédő, 1 kapca, 1 alsóing, 2 alsónadrág, Jóna és Jóna 3 csuklódvédő, Ferchum Irén 1 fejevédő, 1 csuklódvédő, 2 nyakvédő, Fried Frida 1 fejevédő, Majzik Ilonka 1 csuklódvédő, Mandel Ignátné 4 hasvédő, 3 kapca, Vas Henriette 2 csuklódvédő, Lósy Margit 3 fejevédő, Than Ilonka és Margit 2 fejevédő, 2 csuklódvédő, 2 lábszárvédő, 2 hasvédő, 2 kapca, Statusquo izr. iskola növendékei 2 fejevédő, 14 csuklódvédő, Oláh Gyuláné 3 fejevédő, 5 csuklódvédő, Bauer Károlyné 1 csuklódvédő.

Mint hogy sebesült katonáink meleg télcipőkben nagy hiányt szenvednek, kérjük városunk nemesszivü közönségét, hogy ha netán birtokában volnának olyan cipőknek, amelyeknek börtalpu és vastag szövetszárku van, ugy azokat a Vöröskereszt gyűjtő irodájába (Hatvan-utca 1.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A katonák családjaiért.

A segítő-bizottság kéri a nemesszivü közönséget, hogy a hadbavonultak hátramaradt családtagjai részére ócska melegruhákat, a Központi Segélyző Irodába (Egyház-palota, 11. sz. bolthelyiség) mindennap délelőtt 10-11 óráig mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Kéri továbbá a bizottság a közönséget, hogy a netalán készletükben levő ócska, de még használható állapotban levő gyermekcipőket a Központi Segélyző Irodába mielőbb beküldeni sziveskedjenek a hadbavonultak gyermekei számára.

A katonák családjainak segélyezésére ujabbán adakoztak: **Hungária-kávéház** 20, Csengeri Ignátné perselygyűjtése 6.45, Glück Márton 5, Hadházy Gézáné 5, Sonnenwald Ervin 2, N. N. 5, Krausz Jenő 3, Zsiros Gabi 5, dr. Baltazár Dezső 100, A. B. 10, István-gőzmalom munkásainak segélyző és önképző-köre 20, Lintner Sándorné 6, Eckhardt György 4 kor.

Arany- és ezüst tárgyakat adományoztak: **Faragó Juliska** 1 arany függő, **Diószegi Juliska** 1 arany szív, 1 ezüst függő, **Szilágyi Juliska**, **Biczey Irénke** 1 ezüst karperec, 1 arany függő, **Bozóky Jánosné** 1 ezüst karperec, 1 pár arany függő, **Hódossy Imre** 1 ezüst óra, 1 arany gyűrű, **Hegyes Márton** 1 ezüst lánc, 1 arany függő és törmelék, **Bőr Rózika** 1 arany gyűrű, **Prinyi Irén** 1 ezüst pohár, **Prinyi Ilonka** 2 ezüst törmelék, **Tömöry Jenőné** 1 arany szív, 1 arany gyűrű, 3 arany függő, **Balaskó Juliska** 1 pár arany függő, **Török Éde** 1 ezüst lánc, **Kernhoffer Anna** 1 ezüst kés, 1 pár függő, **Kernhoffer Emma** 1 arany gyűrű, 1 függő, **Máté Rózi** 1 ezüst kés, **Máté Piroška** 1 ezüst villa, **Reichmann Anna** 1 arany gyűrű, **Kun Miklós** 1 ezüst óra, **Kun Irén** 1 arany gyűrű, **Diószegi Vilma** 1 ezüst kanál, **Balogh Erzsike** 1 arany függő, 1 arany karkötő, **Novák Ilonka** 1 arany gyűrű, **Török Zsuzsika** 1 arany lánc, **Vágó Juliska** 1 ezüst lánc, **Harnik Jolán** 1 arany gyűrű, **Harnik Anna** 1 ezüst karperec, **Harnik István** 1 ezüst lánc, **Feldmesser Klára** 1 arany függő, **Marx Géza** 2 ezüst kés, **Hutera Erzsébet** 2 ezüst villa, **Faragó Emma** 1 arany gyűrű, 1 arany függő, **Strében József** 1 arany gyűrű, **P. Nagy**

Szt. Lukács-fürdői **Kristály** forrás **ásványviz**

a világ legelterjedtebb és legjobb üdítő vize. Debreczeni főraktár **KÖZPONTI DROGERIA** városház-épület, ahonnan a vizet házhoz is szállítják. **Kapható minden fűszerüzletben.**

Klára 1 ezüst karkötő, 2 ezüst érem, Platina Pista 1 ezüst zsuzsu, Bagdi István 2 arany fülbevaló, Leitner Margit 1 ezüst evőeszköztartó, Leitner Ignác 1 ezüst evőeszköztartó, Harnik Rózsi 1 ezüst gyűrű, P. Nagy Elemér 1 ezüst tű, 2 ezüst zsuzsu, Kálnai J. 1 arany gyűrű, P. Nagy Zoltánné 1 ezüst karsatt, Eisler Irma 2 ezüst zsuzsu, 1 arany zsuzsu, Berger Sárika 1 ezüst lánc, Török Juliska 1 arany gyűrű, 1 pár arany függő, Papp Józsefné 1 pár ezüst függő, Bogdán Ilonka törmelék, Resovszky Margit 1 ezüst érem, 2 ezüst gyűrű, 2 arany függő, Pálffy Józsefné ezüst lánc, 1 ezüst zsuzsu,

A moratórium és a debreceni pénzügyintézetek

A Kereskedelmi Csarnok akciója

A debreceni Kereskedelmi Csarnok választmánya ma Kernhoffner József k. tanácsos elnöke alatt ülést tartott, melyen az új moratórium-rendeletnek a kereskedőkre vonatkozó intézkedéseivel foglalkozott. A rendeletet Hegedűs Jenő dr. ismertette és világította meg. Kernhoffner József elnök indítványára elhatározta a választmány, hogy megkeresi a debreceni pénzügyintézeteket a rendelet méltányos alkalmazására. A megkeresés, melyet Kuthi Sándor dr. szövegezett meg, a következőket tartalmazza:

„Az új rendelet 5. §-a feljogosítja a pénzügyintézeteket, hogy a folyószámla és váltókamatoknak 1914. augusztus 1. után lejárt részeit kéthavonként követelhessek, nemfizetés esetén a bíróságnál bemutatott váltó és óvás alapján a kamatok erejéig sommás végzést eszközölhessenek ki.

Debrecen egész üzleti világa érzi, hogy erre az intézkedésre szükség volt, sőt érzi a morális kötelességet, hogy a bankoknak ezt a szolgáltatást lerójják. A rendelet azonban a bankok különbözőképpen értelmezik s ez nagy aggodalmat kelt a kereskedőkben. Új váltókat kérnek, holott erre nincsenek feljogosítva, mert az új váltó már nem esik moratórium alá. Esetről-esetre kölcsönös bizalom alapján lesznek új váltók, vagy olyan nyilatkozat ellenében, hogy a bankok az új váltókat a mindenkor moratórium-rendelet értelmében augusztus 1. előtt kiállítottaknak tekintik, bár harmadik jóhiszemű váltóbirtokossal szemben ennek nincs hatálya. Attól félnek a kereskedők, hogy magas kamatokat fognak számítani, holott a váltók után szerződés hiányában csak 6 kamatot enged a rendelet és a szerződéses kamát, melyet írásban kell kikétni, nem lehet 8 százaléknál magasabb. A mai súlyos időkben azt kérik, hogy a bankok mellőzzék az erősebb félnek mindig rendelkezésre álló eszközöket s ne kérjenek a moratóriummal ellentétes szolgáltatásokat retorzió kilátásba helyezésével. A közönség nemcsak adósa a bankoknak, de üzletfele is, az ő létük az intézeteknek is létérdeke, az ő elesésük az intézeteknek is pusztulása.

Kéri a Csarnok a bankokat, ne felejtsek el, hogy elsősorban debreceni intézetek, debreceni talajon állanak. Debrecen pedig a háboru az ország többi vidékénél erősebben sújtotta. A három év óta tartó válság sok áldozatot szedett. A háboru alatt csaknem el van zárva a város a forgalomtól, mert a hadműveletek nagyrésze Debrecen közlekedési útjain folyik le. Áruinkat nem tudjuk elküldeni, új árut nem tudunk kapni. Az orosz betörés megfosztotta a debreceni kereskedelmet legjobb piacától, az északi megyéktől és Galiciától. Nagy értékek mentek veszendőbe: kíméletet, belátást és méltányosságot kérünk a pénzügyintézetektől.

Debrecen váltó- és folyószámla adóssága a bankoknál 100 millió korona a jelzálog és lombardkölcsönökön kívül, két havi kamatja ez összegnek 6 százalékos kamatláb mellett 1.000.000 korona, 8 százalékos mellett 1.3 millió korona, a kamat minden mozdulása tehát százazekket von el a debreceni kereskedelemről, mely pedig most sehol sem kap hitelt.

A magas kamatfelszámítás megriasztja még azokat is, kikben meg van a jó szándék.”

A választmány elhatározta, hogy a memorandumot kinyomatja, a helyi testületeknek hozzájárulás végett megküldi és tagjai közt kiosztja.

Indiai katonák

A franciák szövetségesei

Franciaország fekete és barna gyarmati csapatai mellett most már néhány ezer brit-indiai benszüllött katona is harcol a német csapatok ellen. Ezek Marseille-nél léptek francia földre és francia tábornokok diszes fölvonulásban fogadták „szövetséges testvéreiket.” Mint a brit anyaország hadseregét, úgy a keletindiai hadsereget is kizárólag toborzott legénységből állítják össze. Ezek a csapatok békeidőben kerek 200,000 benszüllöttből állanak. Ezeknek a benszüllött ezredeknek a legrégebbjeit gurkhákból, egy Nepálból származó ária- és mongol-keverék népből toborozták. A gurkha zömök, izmos ember, akit szívóssága és hidegvérűsége miatt derék gyalogos katonának ismernek, aki azonban semmiképen sem járatos az európai harcmodorban. Ez a hegyi nép a XVIII. század végén rövid időre elfoglalta Tibetet és Lassát és csak a szikhek ellentálasa akadályozta meg őket abban, hogy birodalmukat Bhutantól Kasmirig kiterjessék. 1814-ben a gurkhák meglehetősen sok vereséget okoztak Hasting lord seregének. De már egy évre rá sikerült India ezen meghódítójának magához vonzani a gurkhák több törzsét, akikből azután a benszüllött csapatok első három ezredét alakította. 1848-ban a gurkhák, akiknek országát véres polgárháborúk dúlták, fölajánlották segítségüket az angoloknak, a pendsabi fölkelés leverésére. Akkor még nem bíztak bennük és elutasították ajánlatukat. — De 1875-ben maguk az angolok szőlítették fel őket, hogy résztvegyenek a hinduk ellen folytatott háboruban. Bharatpur megrohanásánál és Delhi ostrománál kitűnt nagyszerű katonai tulajdonságuk, úgy, hogy nemsokára több ezredet alakítottak belőlük, amelyek az afgáni háboruban, Egyiptomban, Kinában és Tibetben ontották véruket Angolország gyarmatai érdekeiért. Az indiai hadsereg ma több, mint 20,000 képzett gurkha lövész fölött rendelkezik. A szipojok, amint a többi benszüllött csapatokat nevezni szokták — nem egységes törzs. Szipoj csapat gyűjtő neve a szikheknek,

dográknak, radspuotoknak és pathanoknak, a kik ezekben a csapatokban szolgálnak.

A legfontosabbak a szikhek, eredetileg egy vallásos rend, amelynek tanai a XV. században a mohamedánizmus és a hinduizmus elemeit egyesítették. Amint a szekta növekedett, éles ellentétbe került az ország mohamedánjaival és az évszázadokon át tartó nehéz harcokban a fegyverforgatásban gyakorolt nagy politikai közösségé fejlődött. Több-szöri ostrom után elpusztították a nagymogul birodalmát és 1797-ben Randsit Szingh a saját vezetése alá egyesítette a szikheket és urrá lett az egész országban. 125,000 főfegyverrel felszerelt katonákból álló hadsereggel rendelkezett és sok dolgot adott az angoloknak, akik azonban végül mégis legyőzték. A brit kormány azonban csakhamar kihasználta a szikhek katonai tulajdonságait, amennyiben 1846-ban megalakította a két első szikh ezredet. Amikor azután a nagy fölkelés kitört és a szikhek előtt megjelent egy új nagy moguluralom kísértete, ezerszámra siettek Lahore-be azok, akik a kardot már régen az ekével cserélték föl és valamennyien izzó gyűlölettel telve a föllázadt hinduk ellen, a brit ezredek soraiba léptek. Az a nép, amely nyolc évvel azelőtt fegyveres erővel állt szembe Angolországgal, most a legnagyobb buzgalommal védte Angolország érdekeit. A szikh Ázsiának bizonyára a legszebb típusu embere. Nyugodt, hidegvérű, határozott és öntudatos, anélkül azonban, hogy főnhéjazó lenne; ösztönszerűleg és hagyományból született katona. A szikhnél kisebb és nem olyan izmos, mint a gurkha, de épp olyan kemény és szívós, a hegyi háborura különösen alkalmas a dogra. A dográk népe a XVIII. század kezdetéig gyakran szolgált a fegyverrel a nagymogult. De amikor a szikhek elpusztították a nagymogul birodalmát, nem tudták magukat rászánni, hogy ezeknek is a vazal-lusai legyenek és az angolokhoz léptek át, akiknek oldalán állandóan harcoltak és akik, bizonyára nem jogosulatlanul, az indiai hadsereg legmegbízhatóbb katonáinak tartották őket. Hasonló tulajdonságuk a szintén hegyvidékről származó radspuotok, egy régebben uralkodó katonai arisztokrácia leszármazottjai, akiket azonban bátorságuk és vakmerőségük ellenére kevésbé szívósnak és megbízhatóknak tartanak. A pathánok végül gyűjtőneve az afganisztáni határon élő vad hegyi népeknek, akiket vérszomjuk és a kegyetlenkedésben való gyönyörűségük nem hagy nyugton. Ezeket az angolok megbízhatatlannak és alattomosnak ismernek, de azért vakmerő bátorságuk miatt nem tudják őket nélkülözni. Mert Indiának harci hajlandóságokkal bíró törzseinek a száma nem nagy; különösen a mezőgazdasággal foglalkozó Dél, rabszolgai elnyomatásban élő népeivel nem az a talaj, amelyből katonai tulajdonságok nőnek. Jellemző a hinduk katonabüszkesége, a mely eltiltja minden más munkától, ami nem a harci mesterséghez tartozik. Ezért az egyes ezredek állandóan segédlegénység csapatai követik, akiknek kötelességük a sereg ellátásáról gondoskodni. A lovassapatoknál ezeknek a „követők”-nek a száma egyes ezredeknél nyolcszázra is rug. A törzsek különbözősége, amelyeket a kaszt-szellem és a különböző vallások gyűlöletre keltenek egymás iránt, arra kényszerítik az indiai hadvezetőséget, hogy az ezredek mindíg egymáshoz hasonló legénységből állítsa össze. Így az első bengáli lovasezred hindusztáni mohamedánokból, a 15-ik padhanokból, a 14-ik hindukból és a 16-ik szikhekből áll. A tüzérség-

URANUS

Korona-Passage   Telefon 3-25.

Szerdán — Csütörtökön
október hó 14-én, 15-én

AZ ANYA ÖNFELÁLDOZÁSA

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

A legszebb vasút. Természeti felvétel.
A klubban. Humoros.
Vissza a hazába. Eletkép.
Luiza feltékonny. Vigjáték.
Iskolai időben. Kacagató.

Előadások este 6 órától folytatódó bemenettel.

Egyes zen helyárak: Páholy 4 személyre 2 K
50 fillér. Zsolye, zártszék 50 fillér. I. hely 30 fillér.
II. és III. hely 20 fillér.

Pénteken Szombaton Vasárnap

AZ ÉN FIAM

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

hez azonban nem mernek benszülötteket toborozni. A zangolok attól félnek, hogy ha a hinduk megismerik ennek a hatalmas fegyvernek a kezelését, alkalomadtán a gazdájuk ellen fordítják azt.

HIREK

A szerb trónörökösnek része volt a sarajevo merényletben

A bombavető Cabrinovics vallomása

Sarajevo, október 13. A trónörökös párgyilkosainak bűnpörében tegnap megkezdett végtárgyalást ma folytatták. A mai napon Cabrinovics vádlottat hallgatták ki, aki bombát dobott a trónörökös párcsújára. Vallomása megsemmisítő adatot szolgáltatott Sándor szerb trónörökös ellen, akinek bűnrészesége már a nyomozás adataiból is gyanítható volt.

Cabrinovics beismerte, hogy Princippel és Grabez-cel szövetkezett Ferenc Ferdinánd trónörökös megölésére. — Az összeesküvést Szerbiában hozták létre és abba szerb hatósági funkcionáriusok is be voltak avatva. — Elmondta, hogy szerb hivatalnokok mérget és fegyvert adtak nekik s miután kellőképen fel voltak szerelve, átjuttatták őket a határon. Őt még jóval a merénylet előtt, április havában Sándor szerb trónörökös fogadta. Hogy mit beszélt vele a szerb trónörökös, azt vádlott titkolja.

A tárgyalást holnap folytatják.

— **A pápa új államtitkára.** Rómából táviratozzák, hogy XV. Benedek pápa a napokban elhunyt Ferrata bíboros utódjául Pietro Gaspari bíborost nevezte ki szentszéki államtitkárrá.

— **Vilmos császár-utca Debreczenben.** Nagy szövetségesünk: a német birodalom hatalmas császára iránti hódolatunkat óhajta kifejezésre juttatni az az indítvány, amelyet Benkő János százados, törvényhatósági bizottsági tag, terjesztett Debreczen város közgyűlése elé, hogy a város egyik utcája **Ő felsége Vilmos császár nevéből neveztesse el.** A jog- és pénzügyi bizottság e hó 15-én, csütörtökön délután 3 órakor tartandó ülésén bizonyára egyhangú pártolással terjeszti a hazafias indítványt a közgyűlés elé, amely ösztönösen lelkesedéssel fogja azt határozattá emelni. — A jog- és pénzügyi bizottság csütörtöki ülésének ezenkívül a következők a főbb tárgyai: Rendőrfőkapitánysági jelentés a rendőri letartóztatott és elítélt, továbbá a toloncegyének élelmezési költségeire póhittel engedélyezése iránt. — Kórházi bizottság előterjesztése dr. Szenes Zsigmond orvos tiszteletdíja tárgyában. — A siketnémákat gyámolító egyesület kérvénye 12,000 korona évi segély és 30 öl tűzifa-segély megszavazása iránt. — A közbiztonsági bizottság fedezet kijelölése iránt intézkedés. — A Debreczen-nyírbátori helyi érdekű vasút nagykereskedő vállalatának helyi érdekű ügye. — A hadbavonultak hátramaradottainak segélyezésére alakult bizottság megkeresése 10,000 korona értékű tűzifa adományozása iránt.

— **Levél Bordeauxból a francia és az orosz szociálistákról.** A „Hamburger Echo” című szociáldemokrata pártlap egyik munkatársa, aki Bordeauxban tartózkodott, levelet ír az ottani állapotokról. Többek között a következőket írja:

— Ha a szindikalisták és a szociálisták

elfelejtették minden kijelentésüket, amellyel a mozgósítást megakadályozni akarták és kötelességüknek tartják a haza földjének a védelmét, a kormány sokkal kevésbé felelős. Igen sok szocialista és szindikalista, a kiket a mozgósításkor „biztosságba” tettek, még mindig börtönben ülnek. A „Guerre Sociale” ehhez megjegyzi: mit szólnak ehhez Sembat és Guesde szocialista miniszterek a nemzeti egység kormányában? — **Burzev**, az orosz rendőrszpiclik ismert réme, a „fölszabadító” cárért lelkesedik és a londoni „Times”-hez intézett levelében azt állítja többek között, hogy Oroszországban valamennyi párt, a jobboldaltól a szociálistáig lelkesedik a háborúért és a cárban biznak. Martov elvtárs, az oroszországi szociáldemokrata párt egyik vezére erre ezt írja a „Guerre Sociale”-ban: 1. **Burzevnek**, aki nem tartozik egy politikai csoporthoz sem, **nincsen megbízatása arra, hogy az orosz szocializmus nevében beszéljen.** 2. A szociáldemokrata és a munkáspárt képviselői a dumában **egyértelműleg tiltakoztak az ellen a politika ellen,** amely a jelen háborút okozta és megtagadták a háborús költségeket. 3. Oroszország szociáldemokrata és szociálista forradalmár pártja távol áll attól, hogy a cár kormányát támogatja, háborúban úgy, mint békében, hátrahagyott ellenzékben maradt. 4. Ha ezeknek a pártoknak az a szerencsétlen gondolatuk támadt volna, hogy támogassák a cárizmust, ezt nem teheték volna abból az egyszerű okból, mert az orosz rendőrség a háború kezdetekor bebörtönözte legbefolyásosabb elvtársainkat, a szakszervezeteket fölszaltta, lapjaikat pedig betiltotta.

— **A Népiroda munkasközvetítési osztályánál** október hó 13-án volt:

Munkáskínálat: Asztalos 61, ács 22, bádogos 12, borbély 9, betonos 2, cipész és csizmadia 55, cukrász 1, dajka 5, elektrotechnikus 1, fémesztergályos 2, fűszeres 5, földmunkás 8, gazdasági munkavezető 17, gépész 54, géplakatos 10, gyári munkás 90, kazánfűtő 17, kályhás 1, keféző 10, kárpitós 5, kovács 34, kéreggyártó 21, kőműves 87, könyvkötő 1, könyvnyomdász 9, kereskedő 5, kocsis 8, kertész 2, lakatos 56, mázó 10, mészáros 3, mindenes 17, molnár 4, mezei munkás 295, mezőgazdasági cseléd 20, napszámos 26, napszámoló 131, takarítónő 6, papucsos 2, palafestő 1, pincér 3, rajzoló 4, reszelővágó 2, ruhafestő 1, sütő 1, magyarszabó 8, németiszabó 46, szobafestő 9, szűgyártó 1, szerelő 17, szakácsnő 7, házmester 2, üzleti alkalmazott 60, varrónő 12. — Összesen 1235.

— **Az Arany Blka gőz- és kádfürdő** ismét üzemben van.

A DEUTSCHE-üzletekben tescheni vaj, Andrássy vaj, irós vaj és gyöngyvajás liptói túró mindennap kapható.

SZEVEDI PAPRIKA-különlegességek óriási raktára I. INDENFELD J. JENO fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében pénzügyi palota. Telefon 79. sz.

Képes harci da'ok többféle szöveggel viszonteladónak nagy kedvezmény nyel. — Megrendelhető Debreczenben, Piac-utca 49. sz. alatt, II. udvar, I-ső első emelet, könyvkiadóhivatalban.

Israélita családnál két középkorú fiú vagy leány növendék teljes ellátásra felvétetik. Weisz, Piac-utca 89.

ELADÓ

vagy **bérbe kiadó** egy jó forgalmu

lakatos-műhely

katonasághoz bevonulás végett. **Pacsirta-u. 47.**

Thierry A. gyógyszerész balzsama

egyedül valódi a zöld apácza védjeggyel. Csálhatatlan gyógyhatása a szervek minden megbetegedésénél, köhögés, hányás, rekedtség, torokgyulladás, mellfájdalmak, tüdőbántalmak, különösen influenza, gyomorbántalom, gyulladás, órágyulladás, égési sebek, kiütések stb.-nél. — 60 kis vagy 80 dupla, vagy 5 kti-linges családú üveg doboz és csomagolással K 20.— Székelyudvarhely naponta 2-szer előrefizetés mellett Thierry A. Orvosi Gyógyszertára **Pregrada, Rohitsch** mellett, **Török József gyógyszerész, Thalheim** és **Seltz és Hochmeister** Utóda Budapest és minden nagyobb gyógyszerár által az országban.

Üzemnagyoobbítás folytán nyomással:

1000 szines jóminőségű boríték K 3-60
1000 finom fehér boríték 6-
1000 félív üzleti levélpapír 7-
1000 szines levelező-lap 5-20
Egyéb nyomtatvány is elegáns, modern kivitelben, hasonló olcsó árak mellett

HOFFMANN és KRONOVITZ
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 49.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
DEBRECZEN, Kistemplombazár

Őszi és téli divatkelme-ujdonságok
Flanellek $\leftrightarrow$ Mosóveledek
NAGY RAKTÁRA

URANIA
Debreczen legnagyobb, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-TÉR. — TELEFON 12-51.

SZERDÁN — OSZTÖRTÖKÖN
október hó 14-én, 15-én

A BECSÜLETÉRT
Katonai dráma 3 felvonásban.

A Loue folyó Természeti szépségek
Az elcsorélt fej Bohózat.
A hiba azíve Életkép.
Egy éj Berliában Kacagató vigjáték.

Előadások kezdete este 6 órakor, folytatólagos bemenettel.

Rendes helyárak. — Bérletjegyek érvényesek.

Pénteken — Szombaton — Vasárnap
VIRIBUS — UNITIS
Nagyszabású aktuális jelenetek
A MAI VILÁGHÁBORUBÓL

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.